

Pranie brudnych pieniędzy

z działu „prace magisterskie z bezpieczeństwa”

Pojęcie prania lub innymi słowy czyszczenia pieniędzy weszło do języka prawnego, kryminologicznego i kryminalistycznego dopiero w latach osiemdziesiątych. Samo zaś zjawisko, sprowadzające się do przestępczej działalności motywowanej finansowo ma długą historię. Pomnażanie dochodów z punktu widzenia przestępcy ma swój sens wówczas, gdy można je wykorzystać.

Pranie pieniędzy zawiera stan faktyczny tego rodzaju, że chodzi tu o pieniądze, które uprzednio były brudne. Oznacza to również, że mogłyby one pomóc udowodnić ich posiadaczowi działalność przestępczą wtedy, gdy miały taki charakter. Właśnie dlatego sprawcy próbują różnymi metodami, mniej lub bardziej wyrafinowanymi ukryć nielegalne pochodzenie pieniędzy, aby je po „wypraniu” wprowadzić do legalnego obrotu gospodarczego.

Chociaż w tekście Konwencji Wiedeńskiej z 1988 roku nie używa się terminu „pranie pieniędzy”, to można przyjąć, iż przestępstwem tym jest:

1. zmiana lub przekazanie mienia, jeśli oczywiście wiadomo jest, że mienie to pochodzi z przestępstwa lub ze współdziałania w przestępstwie, w celu ukrycia lub zamaskowania nielegalnego pochodzenia mienia lub też w celu udzielenia pomocy jakiegokolwiek osobie, która współdziałała w popełnieniu takiego przestępstwa po to, aby osoba ta uniknęła skutków prawnych swego postępowania
2. ukrywanie lub maskowanie rzeczywistej istoty, źródła,

umiejscowienia, sposobu rozporządzania, przemieszczania, praw lub tytułu własności do mienia, jeśli wiadomo, że pochodzi ono z przestępstwa prania brudnych pieniędzy lub z udziału w takim przestępstwie.

Natomiast w Dyrektywie Rady Wspólnot Europejskich z 10 czerwca 1991 roku znacznie szerzej ujęto przestępstwa prania pieniędzy. Zgodnie więc z art. 1, pranie pieniędzy obejmuje następujące czyny:

- wymianę lub transfer wartości majątkowych, jeśli wiadomo, że pochodzą one z działalności przestępczej lub uczestnictwa w takiej działalności, w celu zatajenia lub ukrycia nielegalnego pochodzenia tych wartości lub zatajenia udzielenia pomocy osobom uczestniczącym w działalności przestępnej, która to pomoc grozi odpowiedzialnością karną,
- zatajenie bądź ukrycie pochodzenia, stanu lub ruchu wartości majątkowych, prawa dysponowania nimi lub rzeczywistej własności albo odpowiednich praw dotyczących tych wartości, jeśli wiadomo, że pochodzą one z działalności przestępnej lub uczestnictwa w takiej działalności,
- nabywanie, posiadanie i używanie wartości majątkowych, jeżeli dana osoba wie, przyjmując te wartości, że pochodzą one z działalności przestępnej lub uczestnictwa w takiej działalności,
- udział w wykonywaniu czynności wymienionych w trzech powyższych punktach, łączenie się w celu ich wykonywania, pomoc w nich, zachęcanie do nich, udzielanie rad bądź ułatwianie ich wykonywania.

Dla potrzeb kryminalistyki przyjęto następującą definicję prania pieniędzy:

Jest to działalność przestępcza mająca na celu legalizację przestępczych dochodów.

W procesie modelowym prania pieniędzy można wyróżnić 3 fazy:

1. fazę lokowania, w której to fazie dochody pochodzące bezpośrednio z przestępstwa np. ze sprzedaży narkotyków, alkoholu, handlu bronią są po raz pierwszy umieszczone w instytucjach finansowych lub wykorzystane do zakupu różnego rodzaju aktywów,
2. fazę ukrycia, maskowania, w której podejmowane są pierwsze próby zamaskowania lub ukrycia źródła pochodzenia i tożsamości posiadacza pieniędzy,
3. fazę legitymizacji (legalizacji), w której wprowadza się pieniądze do legalnych struktur gospodarczych i systemów finansowych w celu ich całkowitego zasymilowania ze wszystkimi obecnymi tam środkami.

Więc żeby złodziej, oszust czy inny przestępca mógł nacieszyć się zdobytymi w bezprawny sposób pieniędzmi muszą zginąć wszelkie dowody na to, że pochodzą one z przestępstwa.

Techniki prania pieniędzy są zróżnicowane. Sposoby prania pieniędzy pochodzących z działalności przestępczej są ograniczone jedynie wyobraźnią sprawców, ich zdolnościami i organizacją sieci.

Wszystkie metody przestępcze stosowane do prania pieniędzy mają trzy cechy wspólne:

1. konieczność ukrycia prawdziwego źródła pochodzenia dochodów oraz tożsamości ich właścicieli,
2. konieczność zachowania stałej kontroli nad czyszczonymi dochodami,
3. konieczność dokonania zmiany formy tych dochodów.

Obecnie coraz częściej obserwuje się narastające tendencje w przestępczości prania pieniędzy:

1. stosownie coraz bardziej wyrafinowanych metod,
2. coraz częstsze inwestowanie funduszy nielegalnych w legalnych firmach celem ich kapitalizacji i ukrycia

- przerzutu pieniędzy,
3. stała internacjonalizacja sieci przez wciąganie do niej większej liczby centrów finansowych państw,
 4. umyślne mieszanie zysków nielegalnych, osiągniętych dzięki różnej działalności przestępczej, celem zniszczenia ścieżki kontrolnej organów ścigania i zwiększenia liczby maklerów biorących udział w praniu pieniędzy.[9](#)

Atrakcyjność systemów bankowych dla piorących pieniądze pochodzące z przestępczości wynika m.in. z wielkiej i ciągle rosnącej liberalizacji i integracji światowych systemów rynków pieniężnych, usuwania barier celem umożliwienia swobodnego przepływu kapitału, a także z szybkości i efektywności elektronicznych transferów pieniężnych. To wszystko w znacznym stopniu ułatwia uprawianie tego procederu i utrudnia kontrolę przepływu nielegalnych pieniędzy.

Najpowszechniejsze formy prania pieniędzy w bankach to gromadzenie depozytów z transakcji gotówkowych oraz wykorzystywanie systemu bankowego do wymiany pieniędzy na inne walory, którymi mogą być np. akcje i dokumenty na okaziciela.

W systemie bankowym ustalono wiele „wrażliwych” miejsc, które sprawcom procederu trudno ominąć i w których kontrola bankowa stara się stosować środki techniczne do ujawniania podejrzanych transakcji. Są to m.in.: miejsca wejścia gotówki do banku, krzyżujące się przepływy gotówki z jednego banku do drugiego, transfery w obrębie jednego systemu bankowego i między systemami.[10](#)

W praniu pieniędzy może być zaangażowany jeden nieuczciwy kasjer, dysponent lub cały bank.

W kilku przypadkach banki światowe świadomie wprowadziły kulturę powszechnej korupcji swoich urzędników, stając się partnerem w procederze prania pieniędzy. Najbardziej znanym przykładem jest Bank of Credit and Commerce International

(BCCI). Udział BCCI w praniu dochodów międzynarodowych grup przestępczych ujawniono publicznie pod koniec lat osiemdziesiątych przy okazji zakończenia tajnej operacji pod kryptonimem „C-Chase”, przeprowadzonej przez amerykańskie służby celne. W wyniku działań kompetentnych organów różnych krajów bank ten został zamknięty w roku 1991, zostawiając bez pokrycia 530 tys. wierzycieli z całego świata oraz „czarną dziurę” w rachunku szacowanym na 12,4 mld USD.[11](#)

Pracze wykazują ogromną pomysłowość w wyszukiwaniu słabych stron systemów finansowych. Przykładem tego jest nie tylko stosowanie skomplikowanych metod np. smurfingu, lecz także przenoszenie operacji do sektora gospodarki regulowanej mniej restrykcyjnymi przepisami prawnymi. Ostatnio pracze wykazują wielką pomysłowość w przenikaniu do systemów niebankowych instytucji finansowych jakimi są: kantory wymiany walut, urzędy inkasujące czeki, przekazy pieniężne, biura maklerskie, towarzystwa ubezpieczeniowe oraz nielegalne i równoległe systemy bankowe.

Wielkie znaczenie dla prania pieniędzy ma sektor ubezpieczeń i emerytalno-rentowy. W raporcie FATF z 1993 roku stwierdza się, iż najczęściej do prania pieniędzy są wykorzystywane ubezpieczenia na życie. Szczególnie atrakcyjne dla sprawców są inwestycyjne składki jednorazowe, takie jak: kredyty jednostkowe, nabyte roczne renty i sumy całościowe do istniejących kontraktów ubezpieczeniowych.

Inną metodą prania pieniędzy jest fałszowanie faktur. Mogą to być faktury dotyczące całkowicie fikcyjnych firm.

Do prania pieniędzy są także wykorzystywane kasyna gry i inna działalność hazardowa, a także sklepy z luksusowymi towarami.

W ostatnich latach odnotowano powstanie nowej „branży” specjalizującej się w praniu nielegalnych dochodów. Profesjonaliści świadczą usługi różnym grupom przestępczym. Obecnie coraz częściej praniem pieniędzy zajmują się

zorganizowane struktury.

Tak oto może wyglądać zorganizowana struktura piorąca brudne pieniądze:

- Zorganizowana grupa przestępcza zajmująca się działalnością przynoszącą duże zyski
- Pośrednicy łączący np. handlarzy narkotyków z „praczem”:
 1. „pigeons”
 - – kierują handlarzy do „praczy” lub „praczy” do handlarzy,
 - – nie angażują się w negocjowanie umów dotyczących prania
 - – określają stawkę za usługę,

1. „brokerzy”

– łączą handlarzy narkotyków z „praczami” i za opłatą finalizują kontrakty,

1. Organizator/sponsor prania brudnych pieniędzy

- – organizuje proceder na dużą skalę
- – udział dużej liczby „praczy”
- – opłacanie poszczególnych wykonawców
- – kontakty z grupą posiadającą brudne pieniądze

4) Kurierzy

- – organizują transport i czynności w 1 stadium procederu
- – nie są związani z działalnością zorganizowanej grupy przestępczej,
- – mogą ujawnić swoje personalia
- – często wykorzystują fałszywe dowody, paszporty, itp.

5) Wymieniacze walut

- – właściciele podmiotów gospodarczych, którymi są najczęściej kantory wymiany walut
- – oprócz legalnej działalności stają się ulicznymi

miejscami wymiany

6) Profesjonaliści/doradcy

- – świadczą jedną lub więcej usług (np. doradztwo inwestycyjne, transfery funduszy, rejestracja podmiotów gospodarczych na nazwiska osób trzecich udających właścicieli)
- – manipulacja w dziedzinie finansów, prawa
- – bankowcy.[12](#)

Jak wynika z licznych publikacji Polska jest państwem szczególnie narażonym na rozwój przestępczości zorganizowanej, w tym

również pranie brudnych pieniędzy.

Ustawa z dnia 12 października 1994 roku o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego

(Dz.U. nr 126, poz. 615 – uchylona została z dniem 1 września 1998r.) wprowadziła kryminalizację procederu prania brudnych pieniędzy.[13](#)

Nowy kodeks karny z 1997r. penalizuje zachowania określone mianem prania brudnych pieniędzy (art. 299 k.k.). Art. 299 § 1 przewiduje czyn podstawowy, art. 299 § 2 k.k. wprowadza karę dla pracowników banku biorących udział w praniu brudnych pieniędzy. Niepowiadomienie o praniu jest przewidziane w art. 299 § 3 k.k., niewyznaczenie koordynatora ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy – art. 299 § 4 k.k., zorganizowane pranie pieniędzy – w art. 299 § 5 k.k.[14](#)

Polski ustawodawca, wzorem innych państw, nie ograniczył zakresu „prania” pieniędzy jedynie do osiągania nielegalnych dochodów pochodzących z produkcji i obrotu narkotyków, lecz także rozszerzył zakres pojęcia na inne rodzaje przestępstw: fałszowanie pieniędzy lub papierów wartościowych, rozbój albo popełnienie innego przestępstwa przeciwko mieniu wielkiej

wartości, wymuszanie okupu, handel bronią, amunicją, przemyt kradzionych samochodów, przemyt nielegalnych imigrantów, przemyt spirytusu, papierosów, itp.[15](#)

–

[9](#) B. Hołyst „Kryminalistyka”, Warszawa 1996r., s. 300-302

[10](#) B. Hołyst „Postępy Kryminalistyki”, Legionowo 1996r., s. 56

[11](#) B. Hołyst „Kryminalistyka”, Warszawa 1996r., s. 303

[12](#) W. Jasiński „Pranie brudnych pieniędzy”, Warszawa 1996r., s.67

[13](#) B. Hołyst „Kryminalistyka”, Warszawa 1997r., s. 307

[14](#) Kodeks karny, Warszawa 1997r., s. 80

[15](#) B. Hołyst „Kryminalistyka”, Warszawa 1997r., s. 308

W serwisie dyplom.com.pl prezentujemy obronione prace dyplomowe, które mogą służyć za wzór do napisania własnej pracy - gdyby potrzebowali jeszcze Państwo konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.